

Nieuw seniorenvoer voorziet in behoefte

PRAKTIJK

Steeds meer paarden in Nederland mogen van hun pensioen genieten. Maar net als bij oudere mensen verandert er het nodige in het lichaam van viervoeters op leeftijd. Om aan die behoefte tegemoet te komen heeft Pavo, in samenspraak met Paardenverzorgcentrum De Wildtshof en Nationaal Rusthuis voor oude paarden en pony's Stichting de Paardenkamp in Soest, een speciaal voer ontwikkeld om senioren fit en gezond te houden.

In de tijd dat paarden vanaf jonge leeftijd lange dagen hard moesten werken, was de gemiddelde levensduur tien jaar. Tegenwoordig worden ze gebruikt voor sport en recreatie. Dat is een minder zwaar bestaan. Paarden slijten minder en er is betere veterinaire zorg beschikbaar. Werd in het verleden een paard geslacht als hij niet meer economisch rendabel of inzetbaar was, tegenwoordig mogen ze steeds vaker oud worden. Door de goede verzorging treedt ook in het paardenbestand steeds meer vergrijzing op. Wanneer is een paard oud? "Dat verschilt natuurlijk per individu", zegt voedingsdeskundige Rob Krabbenborg. Hij toont een lijstje waarop staat dat een paard van 20 ongeveer kan worden vergeleken met een mens van 60. Veroudering brengt specifieke problemen met zich mee. De

vertering van voedsel verloopt minder efficiënt, het gebit gaat achteruit, ze worden stijver en de spiermassa neemt af. Wanneer dit proces inzet is per paard verschillend. "Maar als je pas aan de bel trekt als je de symptomen ontdekt, ben je te laat. Veroudering kun je niet tegenhouden, maar je kunt er met aangepaste voeding en goed management wel voor zorgen dat de gevolgen zo goed mogelijk worden opgevangen en het paard langer gezond en fit blijft."

Ervaringsdeskundigen

Omdat er steeds meer vragen binnenkwamen over hoe oudere paarden het beste kunnen worden gevoerd, besloot Pavo diep in de materie te duiken en een nieuw product te ontwikkelen. Alle wetenschappelijke literatuur werd erop nageslagen. Er werd onderzocht wat er al op de

VRAAG HET AAN PAVO VOERADVIES!

Deze serie vakartikelen is speciaal voor IDS geschreven. Hierin worden actuele voedingsvragen of onderzoekresultaten rondom voeding van paarden besproken. Pavo VoerAdvies bestaat uit verschillende specialisten met veel praktische en wetenschappelijke kennis. Ook uw eigen vragen kunt u kosteloos aan Pavo VoerAdvies voorleggen. Bel 0900-paarden (0900-7227336) of stel uw vraag via e-mail: voeradvies@pavo.net.

Veroudering kun je niet tegenhouden, maar met aangepaste voeding en goed management wel voor zorgen dat de gevolgen zo goed mogelijk worden opgevangen en het paard langer gezond en fit blijft.

markt was. Daarnaast werd contact opgenomen met ervaringsdeskundigen van Stichting De Paardenkamp in Soest en Paardenverzorgencentrum De Wildtshof in Uddel.

Dierenarts en bestuurslid van De Paardenkamp Gepco van Bokhorst: “Wij maken in de praktijk een aantal zaken mee. Met oudere paarden wordt steeds minder gedaan. Maar als ze minder bewegen, worden gewrichten en spieren minder doorbloed en gestimuleerd. Daardoor neemt artrose toe en vermindert spiermassa. Het is een vicieuze cirkel. Daarnaast is er jarenlang een soort hetze geweest tegen eiwit in paardenvoeding. Maar eiwit is juist nodig voor de aanmaak van spieren. Krijgen ze tekort, dan neemt de spiermassa af. Oudere paarden die minder doen, krijgen vaak ook minder krachtvoer. Dan kan er een tekort aan vitaminen en mineralen ontstaan.” De dierenarts betoogt dat het langstengelige, schrale, eiwitarme paardenhooi dat tegenwoordig populair is, eigenlijk helemaal niet zo geschikt is voor seniorpaarden. Minder eiwit en minder bewegen betekent dat de spiermassa verder afneemt. Rob Krabbenborg vult aan dat er wetenschappelijk is aangetoond dat oudere paarden te weinig eiwit en fosfor opnemen. “Het is niet precies duidelijk hoe dit komt. Er wordt wel gedacht dat het misschien met jarenlange kleine beschadiging van de darmwand door wormen te maken heeft. Het treedt ook op als je wel goed hebt ontwormd.”

Ouderdomskwaal

Karin Jefferson van De Wildtshof, die zo'n 65 oudere paarden onder haar hoede heeft, vertelt dat een groot deel van de populatie kampt met PPID of Cushing, zoals het jarenlang werd genoemd. Dierenarts Van Bokhorst: “Ik denk dat meer paarden dit onder de leden hebben dan

PPID-CHECK NU ONLINE BESCHIKBAAR

Stichting De Paardenkamp heeft samen met de faculteit Dierengeneeskunde de PPID-Check ontwikkeld. Pituitary Pars Intermedia Dysfunction (PPID), ook wel de ziekte van Cushing genoemd, is een aandoening die veel voor komt bij paarden en pony's vanaf 15 jaar. Een vroegtijdige signalering van de aandoening en goede verzorging kan het risico op complicaties behoorlijk verminderen. Op www.ppid-check.nl wordt eenvoudig in kaart gebracht of het paard een verhoogd risico heeft op PPID. De ingevulde vragenlijst kan vervolgens worden geprint en meegenomen naar de eigen dierenarts.

wordt gedacht, het is een typische ouderdomskwaal. Door een storing van de hypofyse in de hersenen wordt de hormoonproductie ontregeld. De meeste paarden met PPID krijgen een typerende krulvacht, vetophopingen boven hun ogen en zijn gevoeliger voor kwaaltjes. Sommige vertonen geen symptomen, maar hebben de aandoening ook. Ze hebben echter door de PPID een hoog gehalte aan cortisol in hun bloed. Dat werkt als een sterke ontstekingsremmer. Daardoor lijken ze minder last van artrose te hebben, bewegen ze beter en eten ze meer. Ze lijken het daardoor qua conditie vaak beter te doen. Hun buik is meestal vrij dik, hoewel ze op hun rug wel mager worden. Maar het gaat op het oog aardig. Totdat zich complicaties voordoen die bij deze ziekte horen. Suikerziekte bijvoorbeeld of hoefbevangenheid.”

Weegschaal

Omdat suiker en zetmeel bij oudere paarden moeizaam verteert en voor paarden met PPID helemaal funest is, was het alle deskundigen duidelijk dat daar zo weinig mogelijk van in het voer moest komen. Het eiwit- en fosforgehalte moest, evenals dat van de vitaminen C, E en B complex, echter hoog zijn. Makkelijk fermenteerbare vezels zijn daarnaast noodzakelijk, om de darmgezondheid in orde te houden. Ook wilden de deskundigen graag probiotica, omega 3-6 vetzuren, glucosamine en chondroitine in het nieuwe product. Deze stoffen zijn belangrijk voor het in stand houden van een gezonde darmflora en optimalisering van de conditie van de gewrichten. Dierenarts Gepco van Bokhorst: “Dan hoef je namelijk niet apart nog van alles bij te geven.” Het gebit is een punt van zorg en aandacht bij oudere paarden. Door slijtage en de veranderende stand, kunnen problemen de kop opsteken. Soms vallen er tanden of kiezen uit of ontstaan er kieren (‘diastase’) waartussen voedselresten blijven hangen die voor ontstekingen zorgen. Als een paard niet goed meer kan kauwen of als eten pijn doet, wordt het erg lastig om er de benodigde voedingsstoffen in te krijgen. Het was dus belangrijk dat het voer makkelijk te eten is, smakelijk en licht verteerbaar. Een enquête onder potentiële gebruikers wees uit dat een muesli de voorkeur had.

Sojabonen

“Al snel bleek echter dat onze paarden de sojabonen, de belangrijkste eiwitbron, lieten

liggen. Of, als ze het wel opaten, dan vonden we het onverteerd terug in de mest”, vertelt Jefferson. Ook bij De Paardenkamp bleken de oudjes kieskeurig. Opnieuw werden de koppen bij elkaar gestoken. Besloten werd om de sojabonen met enkele andere belangrijke grondstoffen in een klein brokje te verwerken, dat door de resterende muesli werd gemengd. Krabbenborg: “Het is bewust een brokje van maar drie millimeter geworden, zodat het makkelijk te kauwen is. Het voordeel is bovendien dat je het eenvoudig tot een slobber kunt verwerken, door er water bij te gieten. Dat is fijn voor paarden die problemen hebben met hun gebit.”

Na de aanpassing aten de oudere proefpaarden hun bak met smaak leeg. De paarden die echt problemen hadden met kauwen, kregen naast de Pavo 18Plus geweeekte Pavo SpeediBeet als ruwvoervervanging. Sommige moesten daar aan wennen of prefereerden een andere ruwvoervervanging, zoals zemelen of Pavo DailyPlus. Over het nieuwe voer zijn Jefferson en Van Bokhorst enthousiast. “Er bestond nog geen product dat zo goed de behoeften aanvult van achttien-plussers.” ●

ALS EEN JONGE GOD

De 28-jarige preferente stempelhengst Emilion (v.Wellington) van familie Van de Lageweg ziet eruit als een jonge god. “Als je niet beter weet zou je hem op een jaar of vier schatten”, zegt Jill Bakker liefdevol. Zij is de verzorgster van de oudere hengsten van het bedrijf. Enige tijd geleden is ze overgeschakeld op Pavo 18Plus in combinatie met SpeediBeet. “Emilion at wel goed, maar hij viel toch wat terug. Ik kreeg het advies om dit nieuwe voer te proberen. Ik meng het met water tot een slobber. Hij vindt het heerlijk.” Al snel viel haar op dat Emilion veranderde. “Hij werd weer wat voller, kreeg meer glans en zat mooier in het haar.” De oude heer dekt nog steeds. “Hij weet precies wat er moet gebeuren, het is echt zijn hobby. Het is prachtig om te zien hoe vrolijk en gezond hij is.”

SILBERT PEGOE

De 28-jarige Emilion is nog steeds actief als dekhengst.